

#aquiproubullying

Activitats didàctiques per a l'alumnat

Aproximació a l'assetjament

Educació Primària
Guia per al docent

Índex de la formació del programa

Mòduls de formació per a les famílies		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Sensibilització
2	Competències socioemocionals	Sensibilització
		Aprofundiment
3	Gestió positiva dels conflictes	Sensibilització
		Aprofundiment
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Aprofundiment
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Aprofundiment

Activitats didàctiques per a l'alumnat		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Primària
		Secundària
2	Competències socioemocionals	Primària
		Secundària
3	Gestió positiva dels conflictes	Primària
		Secundària
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Primària
		Secundària
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Primària
		Secundària
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària
		Secundària

<h2>Aproximació a l'assetjament</h2> <p>Aquestes activitats didàctiques estan integrades en el programa d'innovació educativa #aquiproubullying que impulsa el Departament d'Ensenyament per prevenir, detectar i intervenir enfront l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals des dels centres educatius i en col·laboració amb les famílies.</p>		<h1>60</h1> <p>minuts</p>
<p>Introducció</p> <p>L'assetjament escolar o maltractament entre iguals constitueix un fet que afecta greument la convivència en els centres educatius. Afecta directament els alumnes que el pateixen i els que el provoquen, però també els seus companys, tant a nivell personal, acadèmic com relacional.</p> <p>És important conèixer bé aquest fenomen i identificar les situacions d'assetjament per poder ajudar els alumnes i donar-los eines que els permetin gestionar millor els conflictes relacionals, de manera que, en cap cas, puguin ser vulnerables a patir-lo, permetre actuacions abusives o tenir conductes agressives o assetjadores.</p> <p>El ciberassetjament presenta uns trets específics que el fan encara més perjudicial.</p>	<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sensibilitzar els alumnes sobre la importància del respecte i l'amabilitat en les relacions del grup. • Conèixer el fenomen de l'assetjament i les seves característiques: definició, agents, tipus, trets més destacats... • Identificar una situació concreta d'assetjament. • Afavorir un debat a l'aula sobre l'existència de possibles casos d'assetjament. 	
<p>Índex d'activitats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitat 1: La consideració • Activitat 2: Una aproximació a l'assetjament. Lectura de fragments de <i>Wonder</i>. • Activitat 3: Trets característics de l'assetjament. 	<p>Paraules clau i definició</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consideració: Valoració positiva dels companys, respecte, amabilitat, bàsics per a un bon clima. • Assetjament escolar: Conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder. • Agressor: Persona que inicia l'assetjament i en pren part activa. • Espectador: Persona que observa una situació d'assetjament. • Víctima: Persona que pateix una situació d'assetjament amb greus conseqüències en el seu desenvolupament personal (inseguretat, ansietat, baixa autoestima, etc.). • Exclusió social: Tipus d'assetjament caracteritzat per rebutjar, ignorar, no deixar participar un company en la dinàmica del grup. 	
<p>Recursos</p> <ul style="list-style-type: none"> • InfoK - 02/05/2016 - Especial Bullying. programa de TV3 trobareu, entre altres continguts, testimonis de persones que han patit assetjament i orientacions per detectar-lo i com fer-hi front. • El llibre antibullying: Wonder (1:28) on l'autora parla breument de la importància dels petits gestos i l'amabilitat. 		

Activitat 1		10 minuts
La consideració		
Finalitat Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder: <ul style="list-style-type: none"> ● Prendre consciència de la importància del respecte i la consideració en les relacions personals.		
Descripció i desenvolupament L'activitat consisteix a reflexionar sobre la importància de la consideració i el respecte en les relacions entre els membres del grup. El docent pot apuntar a la pissarra el precepte del senyor Brown i preguntar als alumnes què vol dir la paraula "consideració". Un cop aclarit el terme, es demana als alumnes que llegeixin les preguntes de l'activitat 1 (Fitxa de l'alumne) i les comentin per parelles. Posteriorment, es fa una posada en comú. Per acabar, el docent pot demanar a mà alçada si els alumnes estan d'acord o no amb el precepte del senyor Brown. No cal que els alumnes responguin per escrit a aquestes preguntes, totes es poden comentar per parelles i debatre breument en el grup gran.		
Rol del docent <ul style="list-style-type: none"> ● Afavorir un clima distès que faciliti la lectura, el diàleg i el debat en el grup gran. ● Vetllar perquè es respectin els torns de paraula i les opinions dels companys. ● Aclarir els possibles dubtes.		
Activitat 1. La consideració <i>Wonder</i> és una novel·la esplèndida per parlar de les relacions humanes dins i fora de l'àmbit escolar. El protagonista és l'August, un noi de deu anys amb la cara desfigurada per un trastorn genètic. A causa dels seus problemes clínics, l'August no ha pogut ser escolaritzat amb normalitat i el relat recull el seu primer any a l'escola Beecher, on cursarà el cinquè curs de l'escola elemental. Allà coneixerà companys i companyes que ampliaran el seu reduït món d'amistats i un munt de professors que estimularan el seu aprenentatge. No li serà fàcil, haurà de vèncer alguns obstacles, però l'August viurà un munt d'experiències que l'enriquiran profundament. Una d'aquestes persones que coneix a l'escola és el senyor Brown, mestre de Llengua. El senyor Brown té l'hàbit d'elaborar al llarg del curs una llista de preceptes que hauran d'ampliar els seus alumnes. Què és un precepte? Doncs una mena de lema, una norma de conducta que ens ajuda a conviure. El primer lema que enuncia el senyor Brown a l'inici de curs és el següent: <p style="text-align: center;">"Si has de triar entre tenir raó o ser considerat, tria ser considerat".</p>		
1.1 Què vol dir ser considerat? Coneixes el significat d'aquesta paraula?		
1.2 I nosaltres, som considerats?		
A continuació, llegeix aquestes preguntes i comenta-les amb el teu company: <ol style="list-style-type: none"> 1. Valores positivament els teus companys/es? 2. Procures respectar les seves opinions i creences? 3. Intentes ser amable i ajudar-los quan tenen algun problema?		

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 3

4. Mires de jugar i compartir el teu temps amb tots els teus companys i companyes, sense exclusions?
5. Es pot tenir consideració per una persona que no t'agrada?

Un cop hàgiu acabat, fareu una posada en comú de les vostres respostes amb el mestre o mestra.

1.3. I què trieu? Tenir raó o ser considerats?

El lema del senyor Brown pot ser un principi adient per tenir en compte a partir d'ara en les vostres relacions a l'aula i fora d'ella. A instàncies del vostre mestre o mestra, acabeu per triar què preferiu: tenir raó o ser considerats.

Orientacions per al docent

Totes aquestes preguntes estan orientades a copsar l'ambient de la classe i afavorir la presa de consciència dels alumnes sobre la importància de mantenir unes relacions positives a l'aula. A mesura que s'avanci en les subpreguntes, s'aprofundeix en el significat del terme *consideració*, alhora que es descriu el clima que ha de presidir el grup. Cal incidir en la darrera subpregunta, en el sentit que tothom té dret a rebre un tracte digne i ser tractat amb respecte i consideració, sense cap tipus d'exclusió. Es pot al·ludir als Drets dels Infants com el marc de referència global, o bé la relació de drets i deures dels alumnes que recull la LEC on es determina que els alumnes tenen el dret a *gaudir d'una convivència respectuosa i pacífica* i el deure de *respectar i no discriminar els membres de la comunitat educativa* (articles 21 i 22 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació). En la guia de prevenció de l'assetjament per a l'alumnat de Primària, inclosa en el Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals, es fa una introducció als drets i deures dels alumnes relacionats amb aquest tema.

1.1 Què vol dir ser considerat? La manca de respecte, el rebuig al que es considera estrany o diferent estan en la base de l'assetjament. La consideració consisteix en una valoració positiva dels companys, el respecte, l'amabilitat, l'acollida..., elements bàsics per a la creació d'un bon clima a l'aula i al centre.

1.2 I nosaltres som considerats? Pregunta de resposta oberta.

1.3 I què trieu? Tenir raó o ser considerats? És probable que alguns alumnes prioritzin el fet de tenir sempre la raó davant la consideració com a valor. Sovint les relacions personals estan orientades a l'interès personal ("sortir-se amb la seva") i no al benefici del grup. Cal incidir, doncs, que la consideració és un principi que, si regeix les relacions a l'aula, afavorirà un bon clima que, per extensió, repercutirà en la societat, mentre que el fet de tenir sempre la raó generalment tan sols beneficia a un mateix i no a tothom. Es tracta, doncs, de fer veure als alumnes que convé prioritzar els valors comuns, per davant dels interessos particulars. D'altra banda, ser considerat no vol dir deixar de fer o defensar allò que pensem, sinó fer-ho des del respecte i del reconeixement dels altres. A l'hora de fer la tria, es pot optar per una votació a mà alçada, o bé demanar als alumnes que se situïn en l'espai de l'aula en una línia imaginària segons el seu grau d'acord entre les dues opcions proposades.

Una altra opció és passar el fragment sobre la novel·la *Wonder* inclòs a [InfoK - 02/05/2016 - Especial Bullying](#) (minuts 11-13) o [El llibre antibullying: Wonder](#) (1:28) on l'autora parla breument de la importància dels petits gestos i l'amabilitat.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 4

Activitat 2		
Una aproximació a l'assetjament. Lectura de fragments de <i>Wonder</i>		30 minuts
Finalitat Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder: <ul style="list-style-type: none"> • Identificar què és l'assetjament i els agents més destacats. • Reflexionar sobre els conceptes de normalitat / diferència.		
Descripció i desenvolupament El docent ha de fer una breu introducció al concepte d'assetjament. Per a tal fi, pot preguntar als alumnes què saben del tema i fer-ne una breu explicació seguint les orientacions per al docent. A continuació, es reparteix l'activitat 2 (Fitxa de l'alumne) i se'n fa una lectura en veu alta per aclarir possibles dubtes. Un cop llegit el text, es demana als alumnes que responguin les preguntes per parelles. Per últim, es fa una posada en comú i es recapitula la informació més rellevant: què és l'assetjament, quins rols s'hi poden reconèixer en els fragments llegits, quin tipus d'assetjament s'està produint...		
Rol del docent <ul style="list-style-type: none"> • Afavorir la lectura en veu alta i aclarir els possibles dubtes. • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els qui hi vulguin participar. • Evitar les intervencions molt llargues o fora de tema.		
Activitat 2. Una aproximació a l'assetjament. Lectura de fragments de <i>Wonder</i> Llegeix aquesta informació i, a continuació, els fragments de <i>Wonder</i> . Després respon a les preguntes sobre el text.		
<ul style="list-style-type: none"> • Què és assetjar? Quan ens barallem ens fem mal, però també fem mal quan insultem una persona o ens en burlem i també quan no la deixem participar o quan la fem fora del grup i ningú no la vol, de manera que sempre es queda sola. També fem mal quan malparlem d'algú en la seva absència per tal que els altres no li facin costat. Tot això és assetjar. • En l'assetjament tothom hi juga un rol L'assetjament no és un problema individual, sinó que afecta tot el grup i tothom hi juga un rol. Destaquem, doncs, els papers més importants:<ul style="list-style-type: none"> • Agressor: Comença el maltractament i en pren part activa. • Seguidors: No comencen el maltractament, però en prenen part activa. • Espectadors: No prenen posició, no intervenen. • Defensors: No els agrada el maltractament i ajuden la víctima o ho intenten. • Víctima: Persona sotmesa al maltractament per part del grup.		

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 5

Lectura de fragments “Nens estranys” i “La Pesta” de *Wonder*

Com hem explicat abans, *Wonder* és una novel·la on l'August explica les seves experiències el primer any que va a l'escola. A més de l'August, que té una anomalia a la cara que el fa “diferent” a la resta de companys, en la novel·la sentim altres personatges que parlen en primera persona i ens expliquen el que passa a l'escola Beecher. Un d'aquests personatges és la Summer, una noia simpàtica i extravertida, que es fa molt amb l'August a l'hora de dinar, malgrat el seu aspecte. Escoltem el que diu:

Hi ha nens que vénen i em pregunten per què em faig tant amb “l'esguerro”. Són nens que gairebé ni el coneixen. Si el coneguessin, no l'anomenarien així.

- Perquè és un nen molt simpàtic! -dic jo sempre-. I no li digueu així.

(...)

El primer dia em vaig asseure amb ell perquè em feia pena. I ja està. Vaig veure un nen amb un aspecte molt estrany en una escola completament nova per a ell. Ningú no parlava amb ell. Tothom se'l mirava. Totes les nenes de la taula murmuraven coses sobre ell. No era l'únic nen nou de l'escola, però sí era l'únic de qui parlava tothom. El Julian l'havia batejat com el Nen Zombi i tothom li deia així. Ja l'has vist, el Nen Zombi? Aquestes coses de seguida corren. I l'August ho sabia. Si ser nou ja és dur quan tens una cara normal, imagina't amb una cara com la seva!

Així que vaig anar cap allà i em vaig asseure amb ell. No n'hi ha per a tant. Tant de bo la gent deixés de fer-ne una muntanya.

Només és un nen. El nen més estrany que he vist en ma vida, d'acord. Però un nen, al cap i a la fi.

(...)

Va ser precisament jugant als quatre cantons amb l'August que em vaig assabentar d'això de la Pesta. Es veu que el “joc” dura des del principi de curs. Qualsevol que toqui sense voler l'August té només trenta segons per rentar-se les mans o per trobar un desinfectant, si no vol agafar la Pesta, perquè fins ara ningú no ha tocat l'August... almenys directament.

Preguntes sobre el text

Un cop llegits aquests fragments, responeu per parelles aquestes preguntes:

1. Creus que, en general, els nens de l'escola Beecher es mostren considerats amb l'August?
2. Com penses que aquesta situació pot afectar l'August?
3. T'agradaria ser objecte de malnoms, rumors i jocs com la Pesta per part dels teus companys de classe?
4. Creus que el fet que l'August sigui diferent justifica l'actitud dels seus companys?
5. Què es per a tu “ser normal”?
6. Tenint en compte que es parla d'assetjament quan de manera intencionada i repetida malparlem d'una persona, la insultem, ens en burlem, no la deixem participar o la fem fora del grup i ningú no la vol, creus que la situació que es descriu en aquests fragments es pot considerar com a assetjament?
7. Identifica els principals agents en la nostra història. Qui assetja? Qui és assetjat? Qui

són els observadors?

Orientacions per al docent

1. Creus que, en general, els nens de l'escola Beecher es mostren considerats amb l'August? A excepció de la Summer, que decideix seure amb l'August en el menjador, la resta de companys s'hi mostren molt poc considerats, rebutjant-lo pel seu aspecte físic. La Summer, encara que reconeix que al principi va seure amb l'August per pena, explica que hi manté una relació d'amistat, tot valorant-ne especialment la simpatia. Convé subratllar que la Summer demostra grans dosis d'empatia en compadir-se'n i solidaritzar-s'hi. Cal remarcar que, en les situacions d'assetjament, no sempre tots els companys són agressors, seguidors o mers espectadors, de manera que algun company pot esdevenir amic o aliat.

2. Com penses que aquesta situació pot afectar l'August? Al llarg de la novel·la l'August demostra tenir una alta capacitat de resiliència, és a dir, és capaç d'afrontar i superar les situacions adverses davant les quals es trobarà. Coneixedor del rebuig que desperta, l'August sempre procura tirar endavant. Qualsevol persona sotmesa a una situació de rebuig i exclusió pateix i es ressent de l'aïllament al qual és sotmès. Possibles efectes negatius: inseguretat, ràbia, ansietat, baixa autoestima...

3. T'agradaria ser objecte de malnoms, rumors i jocs com la Pesta per part dels teus companys de classe? Pregunta de resposta oberta, plantejada per estimular l'empatia i la solidaritat amb la possible víctima.

4. Creus que el fet que l'August sigui diferent justifica l'actitud dels seus companys? Cap circumstància no pot justificar una situació d'assetjament que afecta negativament totes les parts implicades. En el cas de l'August, cal subratllar que, precisament pel fet de patir una malaltia anòmla i ser nou a l'escola, hauria de ser objecte d'acompanyament i sentir la companyonia dels altres. També cal incidir en el concepte de "diferent". Què vol dir ser "estrany" o "diferent"? El que per a uns és normal, per a uns altres pot ser una extravagància (vestir d'una determinada manera, per exemple). Convé insistir que tots som diferents els uns dels altres, però tots tenim els mateixos drets i responsabilitats per garantir una bona convivència.

5. Què és per a tu ser "normal"? La normalitat com a concepte és una convenció social, molt influïda per la transmissió de valors en la família, els mitjans de comunicació, la mateixa escola... El grup pot establir unes pautes d'actuació que, en un context diferent, poden ser considerades com a completament "anormals" (es pot parlar, per exemple, de les relacions de submissió i acceptació del líder que s'estableixen en alguns grups i que acaben anul·lant la personalitat dels seus membres). Cal evitar l'equívoc de confondre "normalitat" amb el que és més comú o habitual.

6. Tenint en compte que es parla d'assetjament quan de manera intencionada i repetida malparlem d'una persona, la insultem, ens en burlem, no la deixem participar o la fem fora del grup i ningú no la vol, creus que la situació que es descriu en aquests fragments es pot considerar com a assetjament? Certament, es recullen prou conductes negatives per poder parlar d'una situació d'assetjament envers l'August: l'ús de

termes pejoratius (“esguerro”), de malnoms (“Nen Zombi”), de rebuig (evitar de seure amb ell al menjador, el joc de la Pesta). Els altres nens l'insulten i el rebutgen amb intenció de fer-li mal i ho fan repetidament.

7. Identifica els principals agents en la nostra història. Qui assetja? Qui és assetjat? Qui són els observadors?

L'August (víctima): És objecte de malnoms, comentaris, rebuig, aïllament social...

Julian (agressor): Sembla que lidera l'actitud de rebuig envers l'August, és qui treu el mot ofensiu que ràpidament corre entre els companys de classe.

Nens i nenes de la classe (seguidors): Mostren molt poca consideració en aïllar l'August, utilitzar malnoms o insults per designar-lo i evitar tocar-lo; cal incidir que moltes situacions d'assetjament s'intenten justificar com un “joc”, però el joc disposa d'unes regles compartides per tothom i, en aquest cas, evidentment, l'August no en participa i n'és víctima.

Summer (defensora): Es mostra amable i considerada amb l'August, demostra tenir gran dosi de solidaritat i empatia.

Es pot ampliar informació en els documents següents del [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals](#):

- L'assetjament entre iguals
- Deu punts per conèixer millor l'assetjament.

Activitat 3		20 minuts
Trets característics de l'assetjament		
Finalitat <p>Amb aquesta activitat els participants han de poder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificar amb claredat els tipus i els trets bàsics que caracteritzen l'assetjament. • Establir un debat a l'aula sobre possibles situacions d'assetjament a l'aula.		
Descripció i desenvolupament <p>El docent repartirà l'activitat 3 (Fitxa de l'alumne) i es farà una lectura en veu alta per aclarir possibles dubtes. A continuació, s'organitza la classe en grups de 3-4 alumnes i se'ls demana que facin l'activitat "Això és assetjament?". Un cop han acabat, es fa una posada en comú i s'incideix en la importància de diferenciar les accions violentes aïllades de les conductes potencialment constitutives de ser considerades com a assetjament i que responen als trets característics treballats (intencionalitat, perdurabilitat, desequilibri de poder). A continuació, es proposa al grup que parli obertament sobre possibles casos d'assetjament a l'aula.</p>		
Rol del docent <ul style="list-style-type: none"> • Afavorir la lectura en veu alta i aclarir els possibles dubtes. • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els qui hi vulguin participar. • Evitar les intervencions molt llargues o fora de tema. • Afavorir un clima distès i respectuós per facilitar que el grup parli de possibles casos d'assetjament a l'aula.		
Activitat 3. Això és assetjament? <p>Escoltem què ens diu l'August, el protagonista de la novel·la, en un altre fragment:</p> <p><i>Vam estar un temps que només parlàvem de la "guerra". El pitjor mes va ser febrer. Va ser quan pràcticament no ens parlava ningú i, a més, el Julian ja havia començat a deixar-nos notes als armariets. Les del Jack eren molt tontes, tipus: "Fas pudor, tros de formatge!" o "Ja no caus bé a ningú".</i></p> <p><i>Jo rebia notes tipus: "Esguerro!" I una altra que deia: "Fot el camp d'aquesta escola, orc!"</i></p> <p>(...)</p> <p><i>Aquell mes el Julian, el Miles i el Henry també van fer un parell de males passades al Jack. A mi, no me'n van fer cap, suposo que perquè sabien que si els pescaven fent-me bullying els cauria un puro. Devien pensar que el Jack era un objectiu més fàcil. El cas és que un dia li van pispar els pantalons de fer esport i se'ls van començar a passar entre ells al vestidor. Un altre dia el Miles, que s'asseia al costat del Jack a tutoria, li va prendre el full d'exercicis que tenia damunt la taula, en va fer una bola i la va llençar al Julian a l'altra punta de la classe.</i></p> <p>(...).</p> <p><i>El Jack ho feia superbé. Mai no demostrava que estava fet pols, encara que jo crec que de vegades sí que ho estava.</i></p>		

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 9

Abans de respondre les preguntes, llegeix la informació següent:

Característiques de l'assetjament:

1. **Intencionalitat:** Voluntat de fer mal a algú, no necessàriament de forma física.
2. **Conducta repetida al llarg del temps:** Més enllà de conductes aïllades o esporàdiques, l'assetjament implica reiteració de les accions i durada en el temps.
3. **Existència de desequilibri de poder:** Hi ha una persona que pateix i se sent indefensa davant els agressors i hi ha la indiferència o el seguiment d'aquesta conducta agressiva per part de la resta del grup.

L'assetjament pot ser:

- **físic:** pegar, donar empentes...
- **verbal:** insultar, anomenar amb malnoms, burlar-se'n...
- **psicològic:** humiliar, menystenir, avergonyir...
- **social:** no deixar participar, excloure d'un grup...

Si les accions negatives es desenvolupen cara a cara, es diu que l'assetjament és de tipus directe. Si, en canvi, es tracta d'accions encobertes o emparades en l'anonimat, es diu que l'assetjament és de tipus indirecte.

Si el mitjà utilitzat per maltractar algú és el telèfon mòbil o l'ordinador (missatges de text, e-mails, ús de les xarxes socials, etc.), estariem parlant de **ciberassetjament**. El ciberassetjament constitueix un exemple molt clar d'assetjament indirecte.

Preguntes sobre el text

1. Considereu que es donen aquestes circumstàncies en la relació que estableix el grup i, més concretament, el Julian, el Miles i el Henry, amb l'August i el seu amic Jack Will?

	SÍ	NO	JUSTIFICACIÓ
Intencionalitat			
Reiteració, durada en el temps			
Desequilibri de poder			

2. Quin tipus d'assetjament creieu que li fan, a l'August?

Per acabar

Afortunadament, tota aquesta situació es reconduïx al llarg de la novel·la i l'August i el Jack acaben sent acceptats i integrats dins el grup.

És important que prengueu consciència que aquestes actituds fan mal i són perjudicials per a tots. Per a la víctima, perquè debilita la seva autoestima. Per als agressors, perquè consoliden pautes de conducta antisocial i violenta que els poden comportar greus problemes. I per als espectadors o la resta del grup, perquè s'acostumen a tolerar situacions d'injustícia.

D'altra banda, l'assetjament escolar afecta tot el col·lectiu (alumnat, famílies, professorat), el clima de convivència i el funcionament del centre que es veu alterat i distorsionat. Sovint aquestes situacions estan relacionades amb la manca d'habilitats socioemocionals i de gestió positiva dels conflictes per part de tots els afectats, habilitats i estratègies que treballarem més endavant.

Heu viscut situacions semblants en la vostra aula? Aprofiteu per parlar entre tots amb el vostre mestre o mestra i intenteu arribar al compromís d'evitar aquestes actituds o qualsevol altra que vagi en contra de la convivència i us pugui perjudicar en el vostre desenvolupament personal.

Orientacions per al docent

1. Considereu que es donen aquestes circumstàncies en la relació que estableix el grup i, més concretament, el Julian, el Miles i el Henry, amb l'August i el seu amic Jack Will?

	SÍ	NO	JUSTIFICACIÓ
Intencionalitat	X		Encara que, de vegades, les conductes que podem qualificar com a assetjament poden semblar als alumnes un joc, cal incidir en el fet que un joc no ha de provocar malestar ni patiment a ningú i el Jack i l'August s'ho passen malament.
Reiteració, durada en el temps	X		Les conductes que es descriuen al llarg dels fragments, a més de diverses (no dirigir la paraula, prendre els objectes d'altri i jugar-hi o amagar-los, deixar notes ofensives, etc.) són reiterades i s'allarguen en el temps, des d'inici de curs fins al mes de febrer.
Desequilibri de poder	X		Sembla clar que s'estableix aquest desequilibri quan tot un grup gira l'esquena a dues persones; en la novel·la, de fet, es parla de la "guerra" entre dos bàndols: el de l'August i el Jack (en minoria absoluta) i el del Julian, el Miles i el Henry (amb el seguiment de la majoria de nois de la classe). Enmig, un grup nombrós de noies que es mostren indiferents al que passa.

2. Quin tipus d'assetjament creieu que li fan, a l'August?

Podríem dir que a *Wonder* es descriu una situació d'assetjament social de forma indirecta. En Julian mai no agrideix físicament ni verbalment l'August cara a cara, però aconsegueix aïllar-lo de la resta de companys amb comentaris i desqualificacions pel seu aspecte físic. En un principi, el Julian i la majoria de companys que practiquen el joc de la Pesta sembla que es mouen pel temor i la inseguretat que els provoca la presència de l'August, però, més endavant, quan l'August aconsegueix establir una relació d'amistat amb el Jack Will, es farà evident que el Julian es mou per rancúnia i enveja. De fet, a la novel·la, el Jack és sotmès a una actitud d'intimidació més evident per part del Julian i dos companys seus que no pas l'August.

Es pot ampliar informació en els documents següents del [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals](#) i del [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals](#)

- Tipus d'assetjament
- Tipus de ciberassetjament.

Idees clau

- L'assetjament escolar es pot definir com una conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder.
- La manca de respecte, el rebuig al que es considera estrany o diferent estan en la base de l'assetjament.
- Cal mantenir unes relacions positives a l'aula basades en el respecte i l'amabilitat en benefici de tots.
- En l'assetjament, a més de l'agressor i la persona que el pateix, també intervenen els observadors.
- Davant l'assetjament no podem mantenir una actitud neutral. Tothom hi juga un rol. L'actitud dels observadors pot contribuir a aturar una situació d'assetjament: no donant suport a l'agressor, mostrant estratègies a qui pateix l'assetjament i ajudant-lo.
- L'assetjament repercuteix negativament en tots els agents implicats, tant a nivell individual (agressor, víctima i observadors) com de forma col·lectiva (escola i família).
- L'assetjament és un fenomen que té a veure amb una manca d'habilitats i de capacitats relacionals, com l'empatia o l'assertivitat, de les persones implicades.
- Cal que treballem tots plegats per prevenir aquestes situacions, detectar-les i aturar-les.

Altres recursos

- [Guia visual Wonder](#). En aquesta guia visual adaptada pel grup IREF trobareu recursos per acompanyar la lectura de la novel·la *Wonder* de R.J. Palacios.
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals](#). En aquest protocol elaborat pel Departament d'Ensenyament trobareu orientacions i recursos en relació amb l'assetjament entre iguals.
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals](#). En aquest protocol elaborat pel Departament d'Ensenyament trobareu orientacions i recursos en relació al ciberassetjament entre iguals.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 12

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya disponible sota la llicència Creative Commons BY-NC-SA.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Aproximació a l'assetjament	Primària	Pàgina 13